

Doen Architecten de goede dingen?

Henk Plessius
Hogeschool Utrecht
henk.plessius@hu.nl

Inleiding

Technologische ontwikkelingen zijn er al sinds de mens gereedschap ontwikkelt en door de eeuwen heen hebben deze hun impact gehad op de maatschappij. Wat dat betreft niets nieuws. Wel moeten maatschappij en bedrijven elke keer opnieuw een antwoord formuleren op de mogelijkheden die technologische ontwikkelingen bieden. Voor de maatschappij is het de vraag hoe men wil omgaan met de nieuwe technologie en voor bedrijven is het de vraag in welke mate de nieuwe technologie aanleiding is om het eigen dienstenaanbod of zelfs het business model te veranderen. Een interessante vraag is dan ook wat precies de impact is van technologische ontwikkelingen in een bepaalde periode. Zo zien we in de huidige tijd een aantal resultaten van technologische ontwikkelingen in de ICT (denk aan social media, big data, de Cloud, mobile en internet of things) die in combinatie grote invloed hebben op de wijze waarop bedrijven hun zaken doen. De kern van die impact is samen te vatten in twee woorden: snelheid en reikwijdte. Twee simpele woorden waar een hele wereld achter schuil gaat. De combinatie van snelheid en reikwijdte die de huidige technologie mogelijk maakt, zorgt er voor dat veel van de zekerheden die bedrijven tot voor kort hadden, verdwijnen als sneeuw voor de zon. Iemand met een goed idee kan namelijk veel sneller dan voorheen een nieuwe, concurrerende business opzetten. Beperkende voorwaarden uit het verleden verdwijnen. Heb je bijvoorbeeld geld nodig om in je nieuwe bedrijf te investeren, dan is crowd funding een reële optie geworden. Het risico voor de geldschieters is gering, omdat slechts een klein bedrag geïnvesteerd hoeft te worden, maar door de grote reikwijdte kan iemand binnen een dag een paar ton gefinancierd krijgen. Geheel zonder hulp van welke bank dan ook. Een ander voorbeeld is de 3D-printer, die het mogelijk maakt zonder voorraden te werken en heel nauwkeurig op klantspecificatie te produceren.

Het zijn de omvang en snelheid van informatie uitwisseling die het spel zo drastisch veranderen. Dit is nog niet eerder voorgekomen. Deze verandering heeft ook impact op het werk van de architect. Maar is de huidige architect klaar voor deze nieuwe wereld? Een survey onder betrokkenen bij architectuur laat zien dat er nog wel lacunes zijn.

De survey

In de periode december 2013/januari 2014 hebben we vanuit het lectoraat Architectuur van Digitale Informatiesystemen van de Hogeschool Utrecht een survey gehouden over enterprise architectuur. De survey maakt onderdeel uit van een breder onderzoek naar de waarde van architectuur. In de survey vragen we aan verschillende typen stakeholders van architectuur, op welke terreinen ze in hun eigen organisatie voordelen van enterprise architectuur ervaren. Die terreinen zijn gebaseerd op de levenscyclus van enterprise architectuur enerzijds en op verschillende perspectieven zoals gedefinieerd in de Balanced Scorecard) op de organisatiedoelstellingen anderzijds. Het doel van de survey is om een beeld te verkrijgen waar enterprise architectuur waarde toevoegt aan organisaties.

Bedrijfsdoelen (Balanced Scorecard)					
	BSC-perspectief	Financieel	Klant	Interne processen	Ontwikkeling
Tijd (levenscyclus van de architectuur)	Fase				
	Architectuur ontwikkeling	78,1 %	48,4 %	78,2 %	82,1 %
	Architectuur realisatie	75,9 %	47,5 %	50,0 %	53,0 %
	Architectuur in gebruik	47,5%	29,8 %	57,9%	77,6 %

In het raamwerk zijn de percentages opgenomen van de respondenten die aangeven dat op het betreffende gebied voordelen of zelfs veel voordelen behaald zijn door Enterprise Architectuur toe te passen in de eigen organisatie.

De antwoordcategorieën waar de respondenten uit konden kiezen waren: veel voordelen, voordelen, geen verschil, nadelen en veel nadelen, aangevuld met de mogelijkheid 'niet bekend'.

De survey toont een aantal belangrijke tendensen in de ontwikkeling van de architectuur. Aan de positieve kant zien we een voorzichtige ontwikkeling naar het ontstaan van een eenduidig beeld van architectuur tussen de verschillende stakeholders: de verwachtingen zijn realistisch en met elkaar in overeenstemming. Dit biedt kansen om architectuur verder in te bedden in de organisatie en met alle betrokkenen samen te werken aan de effectiviteit van architectuur. Wat ons zorgen baart is de onderbelichting van het klantperspectief. Op de vraag 'is de architect klaar voor de nieuwe wereld?' zijn we daarom geneigd ontkennend te antwoorden. Om hier verandering in te brengen, zien wij het als essentieel dat de architectuur veel meer aandacht gaat besteden aan het klantperspectief: we roepen architecten dan ook op om de focus nu echt naar buiten te richten en altijd te starten met het klantperspectief. Architecten kunnen de complexiteit van het hedendaagse klantperspectief in beeld brengen en daar eensgezindheid in de organisatie over helpen creëren. Dit klantperspectief kan dan 'doorvertaald' worden naar de producten en diensten die de organisatie aanbiedt. Daarmee wordt het externe perspectief het startpunt voor de verdere modellering van bedrijfsprocessen, informatievoorziening en techniek. Alleen dan zal het lukken om klanten te verrassen en te behouden en daarmee de continuïteit van de organisatie op langere termijn te borgen.

Meer lezen?

Marlies van Steenberg, Henk Plessius en Raymond Slot. (2014). Architectuur in de nieuwe tijd, zijn we er klaar voor? Informatie november 2014